

ISTORICUL RELIGIOS – STABILITATE ȘI OMOGENITATE RELIGIOASĂ ÎN FAMILIA DE ORIGINE ȘI ÎN CUPLU

Autor: Raluca Popescu

Românii sunt conservatori: nu își schimbă religia, păstrează religia tatălui și a mamei și au relații cu persoane de aceeași religie

Românii sunt, așa cum indică și celelalte anchete de până acum, un popor religios, ortodox. Majoritatea (peste 85%) se declară ortodocși, aproximativ 7% catolici (peste 5% romano-catolici), 2% protestanți și un procent similar neoprotestanți, mai puțin de 1% declarându-se atei, agnostici sau fără religie. Ardealul este de departe regiunea cu cea mai mare diversitate religioasă, toate confesiunile având ponderi mai ridicate. În Banat și Maramureș există de asemenea o eterogenitate religioasă mai mare. Celelalte regiuni sunt omogene, peste 90% din populație fiind ortodocși.

Totodată, trăiesc în cupluri omogene din punct de vedere religios: partenerii au în majoritatea cazurilor aceeași religie. În cuplurile mixte, partenerul este mai frecvent ortodox.

Religia partenerilor în cuplu

	Aceeași religie	Ortodoxă	Alte religii
Ortodoxă	98%		2%
Greco-catolică	80%	14%	6%
Romano-catolică	73%	17%	10%
Protestantă	80%	6%	14%
Neo-protestantă	85%	13%	2%
Musulmană	90%	10%	-
Atei/agnostici/fără religie	48%	45%	7%

La ortodocși procentele sunt calculate din eșantionul național, la celelalte religii – din eșantioanele speciale. Procentele sunt calculate din cei care au dat un răspuns la întrebări, nu includ răspunsurile de tip nu știu/nu răspund.

aceeași religie. Excepție fac atei, care provin în marea lor majoritate din familii religioase: mai puțin de unul din 10 dintre atei au avut părinți fără religie.

Din nou stabilitatea religioasă este cea mai ridicată în familiile de ortodocși și musulmani. În familiile de greco-catolici transmiterea religiei de la generația părinților este afectată de situația specială pe care a avut-o această confesiune în perioada comunistă, explicându-se astfel procentul scăzut mai ales al taților greco-catolici. Așa cum vom vedea în continuare, în rândul greco-catolicilor avem de altfel și un procent ridicat al celor care și-au schimbat religia.

Cine sunt cei care și-au schimbat religia?

În primul rând reprezintă o pondere foarte mică în populație: aproximativ 2% (în condițiile în care alți 2% nu au vrut să răspundă la această întrebare). Cei mai mulți dintre cei care au avut altă religie sunt neo-protestanții și greco-catolicii. Cultele neo-protestante se confruntau în perioada comunistă cu o situație de marginalizare, după 1990 asistând la un

Cele mai omogene cupluri sunt cele ortodoxe, urmate de cuplurile de musulmani și de neo-protestanți. Catolicii, și în special romano-catolicii au o diversitate religioasă în cuplu mai mare, peste un sfert dintre aceștia având parteneri de altă religie. Interesantă este poziția ateiilor, care trăiesc în mai puțin de jumătate din cazuri cu parteneri de asemenea fără religie.

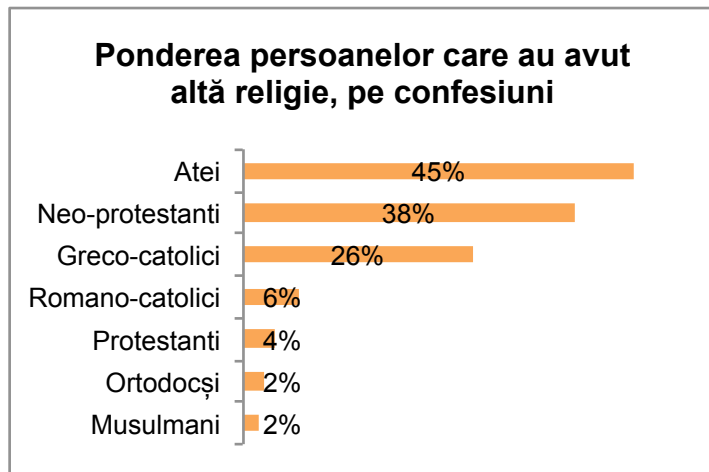
Analizând apartenența religioasă în familia de origine, remarcăm o stabilitate și omogenitate ridicată pe generații: indivizii provin din familii în care și tatăl, și mama au avut

Aceeași religie în familia de origine

	Tatăl	Mama
Ortodoxă	98%	98%
Greco-catolică	54%	80%
Romano-catolică	88%	90%
Protestantă	92%	88%
Neo-protestantă	73%	60%
Musulmană	98%	97%
Ateu/agnostic/fără religie	10%	8%

La ortodocși procentele sunt calculate din eșantionul național, la celelalte religii – din eșantioanele speciale. Procentele sunt calculate din cei care au dat un răspuns la întrebări, nu includ răspunsurile de tip nu știu/nu răspund.

adevărat reviriment al acestora, la fel ca în cazul greco-catolicilor. Ateii reprezintă și aici un caz special. Așa cum era de așteptat, în condițiile în care provin din familii mai degrabă religioase, ortodoxe, o pondere ridicată a lor (45%) declară că au avut în trecut o religie.

În al doilea rând *sunt preponderent femei*. Excepții fac neo-protestanții (ponderea pe sexe este aproximativ egală) și atei, în care predomină bărbații (aproximativ două treimi). Sunt pe de altă parte, *mai mulți în mediul urban*, cu excepția protestanților și neo-protestanților, în rândul cărora, cei care s-au convertit sunt mai frecvenți în mediul rural. Ca etnie, cei mai mulți *sunt români*.

Ponderea maghiarilor este mai ridicată între protestanții care au avut altă religie, iar ponderea romilor, între neoprotestanți. Cei mai mulți *au studii medii și venituri medii*.

Motivele pentru care au trecut la altă religie au fost determinate de condiții obiective, precum căsătoria sau interdicțiile din perioada comunistă, dar și de motive de ordin subiectiv: indivizii s-au simțit mai apropiați de noua religie, au avut chiar revelații sau dimpotrivă, decizia de schimbare a venit dintr-o dezamăgire față de ceea ce oferea vechea religie.

Așa cum am arătat anterior, există diferențe privind motivele care au condus la schimbarea religiei în funcție de confesiune:

- Pentru greco-catolici, cel mai des invocat motiv e reprezentat de interdicțiile din perioada comunistă (37%);
- Pentru romano-catolici, căsătoria a fost cel mai des invocat motiv (53%);
- Pentru protestanți, căsătoria și apropierea de noua religie au reprezentat principalele motive (aproximativ o treime fiecare);
- Neoprotestanții menționează în cea mai mare măsură motive de ordin reflexiv-religios: 41% s-au simțit mai apropiați de noua religie și 40% au avut chiar revelații în acest sens;
- Peste jumătate din atei au menționat ca motiv faptul că pur și simplu nu cred în Dumnezeu, iar o cincime faptul că s-au simțit dezamăgiți de ce le oferea religia și biserica;

Motivele pentru care și-au schimbat religia

Căsătorie	29%
Apropiere mai mare de noua religie	25%
Dezamăgire față de fosta religie, biserică preoți	14%
Revelație	11%
Interdicția din comunism	4%
Alte motive	11%
Nu știu / Nu răspund	7%

Motivele de schimbare a religiei pentru femei sunt mai mult de natură obiectivă - căsătorie (40%) și pozitive - apropierea mai mare de noua religie (33%). Pentru bărbați sunt mai mult negative, legate de dezamăgirea de fosta religie (38%). Motivele subiective, expresive sunt mai răspândite la categoriile mai vârstnice, iar cele obiective la categoriile mai tinere, diferențele nefiind însă semnificative statistic. Aceeași tendință o putem remarca și în funcție de educație: condițiile obiective sunt mai frecvente la cei cu studii primare și cele subiective, reflexive, la cei cu studii superioare.

În concluzie, istoricul religios al românilor este unul conservator: foarte puțini și-au schimbat religia, majoritatea provin din familii cu aceeași religie și trăiesc cu parteneri de aceeași religie. Ortodocșii și musulmanii se caracterizează prin stabilitate și omogenitate în cea mai mare măsură. Greco-catolicii și neo-protestanții, culte marginalizate înainte de 1989, au un istoric mai sinuos, probabil din cauza condițiilor macrosociale. În rândul acestora se regăsesc cei mai mulți care și-au schimbat religia și provin mai des din familii în care părinții au altă religie. Ateii au și ei un istoric religios interesant: provin în marea lor majoritate din familii religioase și aproape jumătate dintre ei au fost religioși în trecut.

Cercetarea „Religie și comportament religios” a fost realizată de o echipă de sociologi compusă din Raluca Popescu, Mirel Paladă și Claudiu Tufiș, sub coordonarea lui Ovidiu Voicu, manager de programe, în cadrul programului Studii Electorale Românești al Fundației Soros.

Datele au fost culese, în perioada 01 – 21 iunie 2011, de compania International Brand Consultants (www.romaniabrand.ro). Eșantion principal: 1.204 persoane, reprezentativ pentru populația țintă cu o eroare de +/- 2,9% la un nivel de încredere de 95%. Chestionarele și fișa tehnică a anchetei se află pe pagina de internet a Fundației Soros.

Cercetarea „Religie și comportament religios” este prima analiză completă a fenomenului religios la nivelul populației României, care pune sub lupă valorile, comportamentele și raportarea la politici și viață politică la nivelul celor mai importante confesiuni întâlnite în România.

Pe pagina de internet a Fundației, găsiți analize asemănătoare dedicate:

- conservatorismului românilor: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=310
- comportamentului religios al românilor: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=308
- toleranței religioase la români: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=306
- implicării Bisericii în politică: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=305
- construcției Catedralei Neamului: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=300
- dreptului la avort: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=302
- predării religiei în școli: http://soros.ro/ro/program_articol.php?articol=301

Pentru detalii suplimentare, vă rugăm să contactați pe Elena Coman, Manager Comunicare, Fundația Soros România, ecoman@soros.ro, 0735 012 653